

27 d'agost 1980

El llenguatge

L'opinió (I)

Una de les diverses funcions del mode o temps verbal anomenat condicional (hom l'inclou, a cops, dins el mode indicatiu) és la d'expressar la predisposició, és a dir, la inclinació prèvia d'algú a fer alguna cosa, originada per una causa o raó més o menys sobreentesa, sovint amb prou feines endevinable, però que, en definitiva, és generalment susceptible d'ésser formulada per una oració subordinada a la de condicional, amb la qual formaria una oració composta, que constitueix el marc lògic, definit, de les frases condicionals: **JO** (és a dir, si jo fos a fer) li donaria una caputxeta i a la muntanyeta li faria anar. L'anomenat condicional de modèstia o de cortesia no és sinó una variant d'aquestes construccions amb un element implícit (Si m'ho permet) li voldria demanar un favor.

També es poden considerar variants del mateix cas les oracions condicionals amb el verb dir, amb les quals, atès el significat d'aquest verb, es fa una afirmació qüestionable o no categòrica, és a dir, s'expressa una simple opinió personal, idea clarament emparentada amb la modèstia. Dit altrament, un dels mitjans de què disposem per a indicar que una afirmació que fem no és sinó la nostra opinió, o que una cosa ens apareix com a vera sense que puguem assegurar que ho sigui, és l'ús del verb dir, conjugat en la primera persona (del singular o del plural) o bé formant part d'una oració passiva pronominal o equivalent: **Jo diria** que s'equivoquen, **Es diria** que no li agrada, **Hom diria** que no és veritat, **Dirieu** que té mal de queixal.

Aquesta darrera solució ha estat abundantment utilitzada pels escriptors per a l'expressió de semblances poètiques i imatges literàries: Sacerdots els dirieu d'un culte (Maragall), Dirieu que la figuera se sent satisfeta de si mateixa (Rovira i Virgill). Notem, encara, l'expressió Qui ho diria? amb què manifestem l'escepticisme lògic per una cosa que, tanmateix, és o s'ha esdevingut.

L'ús del condicional del verb dir amb aquest valor és avui molt freqüent, especialment en les entrevistes periodístiques, en algunes de les quals totes les respostes s'inicien, invariablement, amb la frase Jo diria que... Essent una solució perfectament lícita, ha esdevingut, per tant, un recurs estereotipat condemnable per l'abús que se'n fa (és que no estan segurs de res del que diuen, certs entrevistats?), i del qual, convé, simplement, conèixer els recursos concurrents que hi poden alternar.

Albert Jané